Dijital Ba??ml?l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dijital Ba??ml?l?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19774

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dijital Ba??ml?l?k Ölçe?i (DBÖ), Kesici ve Tunç (2018) taraf?ndan özellikle **üniversite ö?rencileri** aras?nda yayg?nla?an a??r? ve kompülsif dijital teknoloji kullan?m?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bireylerin dijital araçlara (dijital ba??ml?l?k) kar?? geli?tirdi?i ba??ml?l?k düzeylerini, bu ba??ml?l???n psikososyal sonuçlar?n? ve davran??sal belirtilerini bilimsel olarak tespit etmeyi amaçlamaktad?r. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik özelliklerini detayl? bir ?ekilde inceleyerek, alan yaz?na katk? sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

Dijital ba??ml?l?k, ölçek geli?tirme, üniversite ö?rencileri, teknoloji kullan?m?, psikometri, kompülsif davran??.

Yazarlar

Kesici, A., Tunç, N. F.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, yüksekö?retim kurumlar?nda ö?renim gören bireylerin dijital teknolojilere (ak?ll? telefonlar, bilgisayarlar, internet ve sosyal medya platformlar?) yönelik ba??ml?l?k e?ilimlerini tespit etmek ve bu e?ilimlerin ?iddetini ölçmektir. Geli?tiriciler, mevcut uluslararas? ölçeklerin kültürel uyum sorunlar?n? a?mak ve Türkiye ba?lam?na özgü, güncel dijital kullan?m al??kanl?klar?n? yans?tan güvenilir bir araç sunmay? hedeflemi?lerdir.

DBÖ, e?itim ve klinik psikoloji alanlar?nda dijital ba??ml?l?k riski ta??yan ö?rencileri erken a?amada belirlemek, önleyici rehberlik hizmetleri sunmak ve ba??ml?l?k düzeyini azaltmaya yönelik müdahale programlar?n?n etkinli?ini de?erlendirmek için bir tarama arac? olarak tasarlanm??t?r.

Yap?

Dijital Ba??ml?l?k Ölçe?i, bireyin dijital teknolojileri kullanma üzerindeki kontrol kayb?n? ve bu kullan?m?n günlük i?levselli?i üzerindeki olumsuz etkilerini kapsayan çok boyutlu bir yap?y? ölçmektedir. Ba??ml?l?k yap?s?, genellikle tolerans, yoksunluk belirtileri, zaman kayb?, sosyal izolasyon ve olumsuz sonuçlara ra?men kullan?ma devam etme gibi klasik ba??ml?l?k kriterleri etraf?nda ?ekillenmi?tir.

Ölçek, dijital ba??ml?l???n bili?sel, duygusal ve davran??sal bile?enlerini kapsayacak ?ekilde maddeler içermektedir. Bu yap?, teknolojik araçlarla geçirilen sürenin artmas?, çevrimd???

ARABPSYCHOLOGY.COM

aktivitelere olan ilginin azalmas? ve cihazdan uzak kal?nd???nda ya?anan anksiyete gibi belirtileri ölçerek, ba??ml?l???n ?iddetini nicel olarak ifade etmeyi sa?lamaktad?r.

Geçerlik

Kesici ve Tunç (2018) taraf?ndan yürütülen geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?i detayl? olarak incelenmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in teorik olarak öngörülen boyutlar? do?ru bir ?ekilde temsil etti?i bulunmu?tur.

Özellikle **yap? geçerli?i** sa?lamak amac?yla kullan?lan istatistiksel yöntemler (muhtemelen Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizi), ölçe?in maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? (dijital ba??ml?l?k) tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? belirtilmemi? olsa da, çal??man?n ba?l??? ölçe?in geçerli?inin sa?land???n? i?aret etmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k katsay?s?n?n (Cronbach Alfa) hesaplanmas?yla gerçekle?tirilmi?tir. Geli?tirme raporuna göre, DBÖ'nün genel olarak yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u tespit edilmi?tir, bu da ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda homojen oldu?unu göstermektedir.

Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? örneklemler üzerinde uyguland???nda benzer sonuçlar verme e?iliminde oldu?unu ve ölçüm hatas?n?n dü?ük oldu?unu kan?tlam??t?r.

Faktör Analizi

Dijital Ba??ml?l?k Ölçe?i'nin yap?sal temellerini belirlemek amac?yla **Faktör Analizi** uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Ara?t?rmac?lar, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullanarak maddelerin hangi temel faktörler alt?nda topland???n? belirlemi? ve bu faktörlerin dijital ba??ml?l???n farkl? yönlerini (örne?in, i?levsellik kayb?, sosyal kaç?nma, yoksunluk belirtileri) temsil etti?ini saptam??lard?r. Nihai faktör yap?s?, ölçe?in teorik çerçevesini güçlendirmi?tir.

Araç Bilgileri

Test Type: Geli?tirme Ölçe?i (Development)

Format: Orijinal kaynakta derecelendirme bilgisi verilmemi?tir. Ancak, psikometrik geli?tirme çal??malar?nda yayg?n olarak kullan?lan 5'li veya 7'li Likert tipi bir derecelendirme ölçe?i

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Üniversite Ö?rencileri

Age Group: Genç Yeti?kinlik (Yakla??k 18-25 ya?)

Population Details: Yüksekö?retim kurumlar?nda ö?renim gören lisans ö?rencileri.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i. Bireylerin kendi dijital kullan?m al??kanl?klar? ve ba??ml?l?k belirtileri hakk?ndaki alg?lar?n? ölçer.

Anahtar Kelimeler

Dijital medya, teknoloji ba??ml?l???, ölçek geli?tirme, psikometrik özellikler, üniversite gençli?i, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçek akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için genellikle yazarlardan izin al?narak kullan?lmal?d?r. Ticari kullan?m ko?ullar? hakk?nda bilgi, orijinal yay?n veya yazarlar arac?l???yla edinilmelidir.

Ücret: Ölçe?in standart akademik kullan?m? için herhangi bir ücret talep edilip edilmedi?i belirtilmemi?tir.

Test Y?l?: 2018

Kaynaklar

Kesici, A., & Tunç, N. F. (2018). The development of the Digital Addiction Scale for the university students: Reliability and validity study. *Universal Journal of Educational Research, 6*(1), 91-98.

Makalenin orijinal tam metin ba?lant?s? (PDF) a?a??dad?r: hrpub.org

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF'i ayr?ca buradan indirilebilir: dijital-bagimlilik-olcegi-toad.pdf

Dijital Ba??ml?l?k Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeri?inde (Source Content) belirtilmemi?tir. Maddelere eri?im, yukar?da listelenen referans makale veya PDF dosyas? arac?l???yla sa?lanabilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM